

ימי עיון בתנ"ך תשע"ז

הצלחותיו וכישלונותיו של שמשון 400-73-0

אלי עסיס

elie.assis@biu.ac.il

תלמוד בבלי מסכת סוטה דף י עמוד א

וא"ר יוחנן: שמשון על שמו של הקדוש ברוך הוא נקרא, שנאמר: כי שמש ומגן ה' אלהים וגו'. אלא מעתה, לא ימחה! אלא מעין שמו של הקדוש ברוך הוא, מה הקדוש ברוך הוא מגין על כל העולם כולו, אף שמשון מגין בדורו על ישראל.

תלמוד בבלי מסכת סוטה דף ט עמוד ב

ותרא דלילה כי הגיד לה את כל לבו - מנא ידעה? א"ר חנין א"ר: ניכרין דברי אמת. אביי אמר: ידעה בו באותו צדיק דלא מפיק שם שמים לבטלה, כיון דאמר: נזיר אלהים אני, אמרה: השתא ודאי קושטא קאמר.

תלמוד בבלי מסכת סוטה דף ט עמוד ב

שמשון בעיניו מרד, שנאמר: ויאמר שמשון אל אביו אותה קח לי כי היא ישרה בעיני, לפיכך נקרו פלשתים את עיניו, שנאמר: ויאחזוהו פלשתים וינקרו את עיניו. איני? והכתיב: ואביו ואמו לא ידעו כי מה' היא! כי אזל מיהא בתר ישרותיה אזל. תניא, רבי אומר: תחילת קלקולו בעזה, לפיכך לקה בעזה; תחילת קלקולו בעזה, דכתיב: וילך שמשון עזתה וירא שם אשה זונה וגו', לפיכך לקה בעזה, דכתיב: ויורידו אותו עזתה. והכתיב: וירד שמשון תמנתה! תחלת קלקולו מיהא בעזה היה. ויהי אחרי כן ויאהב אשה בנחל שורק ושמה דלילה - תניא, רבי אומר: אילמלא (לא) נקרא שמה דלילה, ראויה היתה שתקרא דלילה, דילדלה את כחו, דילדלה את לבו, דילדלה את מעשיו; דילדלה את כחו, דכתיב: ויסר כחו מעליו; דילדלה את לבו, דכתיב: ותרא דלילה כי הגיד לה את כל לבו; דילדלה את מעשיו, דאיסתלק שכינה מיניה, דכתיב: והוא לא ידע כי ה' סר מעליו.

אברהם קריב, "מעז יצר מר", שבעת עמודי התנ"ך, תל אביב: עם עובד, 1970, עמ' 67-68

"ומה בעצם מקומה של מקומה ותפקידה של הנזירות בחיים בלתי נזיריים אלה? וכן נתמה על כל גילוי הפלא בחייו: האם הוא אחד מבחירי אדם, אשר למענם יש כי ישונו חוקי עולם? איש רודף אהבים שנצוד בחרמם ונעשה קרבנם והוא מעוטר נזר נזירות וזר פלאות - באין זרים לו הזר והנזר?"

"...כי אכן היה שמשון מן הבחירים מלידה. וככל הבחירים איש שליחות היה, ולצורך השליחות היה, ולצורך השליחות - פלא אדם. מעלתו איפוא גבוהה היתה, אך הוא לא עמד בה. חייו נטו מכוונה של מעלה והוטו למורד. פרשת שמשון היא אחת הנפילות שהמקרא מרבה לספר עליה - נפילתם של יחידים נבחרים ונפילות של העם הנבחר, אחר נפילת כלל האדם, נזר הבריאה". אברהם קריב, שבעת עמודי התנ"ך, עמ' 67-68.

ימי עיון בתנ"ך תשע"ז

סיפורי שמשון

1. האישה התמנית (שופטים י"ד)
2. שוב האישה התמנית (שופטים ט"ו, א-ח)
3. שבט יהודה מסגירים את שמשון בידי פלשתים, התגברותו על הפלשתים ותפילתו אל ה' שיציל אותו ממות (ט"ו, ט-כ)
4. שמשון והאישה הזונה בעזה (ט"ז, א-ג)
5. סיפור שמשון ודלילה (ט"ז, ד-כב)
6. שמשון בידי פלשתים ולאחר שהוא מתפלל אל ה' הוא מכה בפלשתים מכה גדולה ומוצא אז מותו (ט"ז, כג-לא)